

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 23. august 2021

Sak

2021/0430 Norsk Elbilforening – 982 352 428 – Klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Til stede: Vara for leder Kaja Moen Welo, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg.

Sakens bakgrunn

Norsk Elbilforening (klager) søkte 19. juni 2020 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2019. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 2 448 777 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslo søknaden 9. desember 2020, med den begrunnelse at foreningens virksomhet i for stor grad gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter. Tilsynet kom også til at den frivillige innsatsen i foreningen ikke utgjør en viktig del av virksomheten.

Klager påklaget vedtaket den 28. desember 2020. Klager mener at det ikke er riktig at foreningens virksomhet kommer en lukket krets til gode. Klager viser til at foreningens politiske arbeid for at elbiler skal konkurrere på kjøpspris gjøres for å nå samfunnsmessige mål om å kutte utslipp for å bekjempe klimaendringer og lokal forurensing. Foreningen arbeider for at det skal være enkelt og lønnsomt å velge biler uten utslipp. Klager viser til at fritak fra merverdiavgift for elbiler og reduserte parkeringsavgifter og bompenger ikke bare kommer foreningens medlemmer til gode, men gjelder for alle som kjører og eier elbil, og at innføring av kjøpsavgifter på elbiler ville vært en privatøkonomisk fordel for medlemmene av foreningen som allerede har elbil, siden det vil gi høyere restverdi på bilene de eier.

Klager anfører at foreningen ikke dekker kostnader av privatøkonomisk karakter for medlemmene. Klager viser til at veihjelp ikke dekkes av medlemskontingenten, men er en valgfri tjeneste som medlemmer må betale ekstra for. Klager viser videre til at medlemsfordeler og -rabatter er vanlig for foreninger og idrettslag, og at dette ikke i seg selv kan diskvalifisere foreningen fra merverdiavgiftskompensasjonsordningen. Klager mener at utvikling og drift av medlemsfordeler er en liten del av foreningens virksomhet, og viser til at arbeidet utgjorde i overkant av tre årsværk i 2019. Klager opplyser at foreningen har fordeler som er egenutviklet, herunder «ElbilAppen», og skriver i klagen at denne

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

ligger i en åpen versjon for alle på elbil.no. I klagen opplyses det at «Ladebrikken» inngår som en del av startpakken til medlemmene, hvor det ellers inngår grunnleggende informasjon om det å være el-bilist, og at det ikke er knyttet noen økonomiske fordeler til Elbil-app eller ladebrikke.

Klager er av den oppfatning at formålet i vedtektene og i foreningens politiske program ikke kan tolkes slik at det handler om å arbeide for gunstige og økonomiske fordeler knyttet til å eie og bruke elbil som privat transportmiddel. Klager mener at det kommer klart frem at foreningen jobber for å redusere utslipp fra transportsektoren fordi dette har store samfunnsmessige gevinster. Klager viser til at deres hovedaktivitet er informasjonsarbeid om elektrisk mobilitet i Norge og internasjonalt, overfor forbrukere, herunder med åpen informasjon på elbil.no, og overfor myndighetene og ved forespørsel til media, forskningsmiljøer og andre. Foreningen viser til at de representerer et unikt fag- og kompetansemiljø med et oppdrag som er av stor samfunnsmessig betydning.

Klager anfører at det ikke er riktig at den frivillige innsatsen i foreningen ikke er en viktig og betydelig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, eller at denne er for tett knyttet til gjenytelser. Klager viser til at en vesentlig del av den lønnede arbeidsinnsatsen i foreningen er arbeid for å fremme elektrisk mobilitet til beste for klima og miljø, uten at dette er knyttet til medlemmene på en privatøkonomisk måte. Jobben som gjøres i sentralleddet generer en betydelig frivillig innsats i hele organisasjonen. Lokallagene jobber frivillig i eget område, med presseoppslag, kronikker og åpne møter om elbil og lading. Det legges også ned en betydelig innsats fra administrasjonen i foreningen for å følge opp aktiviteter i lokalforeningen.

Klager anfører at det må bero på en feil at tilsynet i sitt avslag har valgt å se bort fra den lokale frivillige innsatsen. Klager viser til at de har søkt på vegne av hele organisasjonen, inkludert de 13 lokallagene, og at lokallagene ikke er egne juridiske enheter. Lokallagene er «avdelinger» i foreningen, med eget styre og uten eget organisasjonsnummer. Lokallagenes økonomi inngår i foreningens samlede regnskap.

Klager viser til det at flere andre foreninger som arbeider med rammevilkår for kjøp og bruk av transportmidler får merverdiavgiftskompensasjon.

Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og har oversendt klagen til Lotterinemnda med innstilling 5. februar 2021.

Klager sendte inn merknader til Lotteritilsynets innstilling 23. mars 2021.

På vegne av Lotterinemnda sendte Klagenemndssekretariatet 29. juni 2021 forespørsel til Lotteritilsynet om ytterligere opplysninger i saken, vedrørende klagers anførsel om medlemsfordeler hos andre organisasjoner. Sekretariatet ba tilsynet om å redegjøre for om de angitte organisasjonene mottok kompensasjon, og eventuelt hvorfor tilsynet har vurdert klagers virksomhet annerledes. Tilsynet besvarte henvendelsen 6. juli 2021.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget for den aktuelle kompensasjonsordningen er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav d at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon til «virksomhet som kommer en lukket krets til gode, gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter».

I forskriften § 5 femte ledd oppstilles det krav om at søkere må kunne dokumentere frivillig innsats. Av bestemmelsen fremgår følgende:

«Enkeltstående søkere (...) må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.»

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Klagen gjelder Lotteritilsynets vedtak 9. desember 2020 om å avslå søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

I klagers vedtekter § 2 «Formål» fremgikk det i 2019 at «[f]oreningen er en medlemsorganisasjon med formål å fremme elektrisk mobilitet med energieffektive kjøretøy drevet av elektrisitet fra fornybare kilder». Klager har redegjort for at formålsparagrafen ble justert våren 2020, og at det av formålsparagrafen nå fremgår at «[f]oreningen er en medlemsorganisasjon som fremmer elektrisk mobilitet til beste for klima og miljø».

I klagers vedtekter § 3 er foreningens virksomhet beskrevet slik:

«Foreningen skal drive interessepolitisk virksomhet overfor politiske myndigheter og samfunnet forøvrig. Foreningen skal være synlig i norsk offentlighet og bistå medlemmene som forbrukere, og hele tiden jobbe for å gjøre deres hverdag som elbilister lettere. Det vil også bidra til at stadig flere får mulighet til å velge mer miljøvennlige kjøretøy. Foreningen kan også drive prosjektvirksomhet innenfor foreningens formål.»

Lotterinemnda vil først vurdere om klagers virksomhet «kommer en lukket krets til gode, gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter», jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d.

Lotteritilsynet har lagt til grunn at klagers hovedformål og virksomhet er å arbeide for gunstige og økonomiske fordeler knyttet til å eie og bruke elbil. Det er vist til at foreningens virksomhet i for stor grad er rettet mot medlemmene som forbrukere, og at medlemmene får økonomiske fordeler og en lettere hverdag som el-bilister gjennom medlemskap og betalt medlemskontingent. Det er også vist til at foreningen har 31,3 årsverk, og at mer enn 85 prosent av virksomheten finansieres av medlemskontingenter.

Klager fremholder at foreningen arbeider for å fremme elektrisk mobilitet til beste for klima og miljø. Klager viser til at en vesentlig del av virksomheten til foreningen er informasjonsarbeid, både overfor medlemmer, ikke-medlemmer og offentlige myndigheter. Det er klagers syn at politisk arbeid og økonomiske fordeler som utvikles av klager eller oppnås gjennom samarbeid med andre aktører er virkemidler for å oppnå foreningens formål. Klager har fremholdt at foreningens politiske arbeid kommer alle til gode, uavhengig av om de er medlemmer eller ikke. Klager har også fremholdt at utvikling og drift av medlemsfordeler er en liten del av foreningens virksomhet.

Lotterinemnda ser at det fremgår av klagers vedtektsfestede formål at formålet er å fremme elektrisk mobilitet til beste for klima og miljø. Dette gjelder både vedtektene før og etter vedtektsendringen i 2020.

Det fremgår av vedtektenes beskrivelse av klagers virksomhet at klager skal drive interessepolitisk arbeid og bistå medlemmene som forbrukere, noe som viser at klager arbeider for medlemmenes interesser. Elbilister får i dag privatøkonomiske fordeler gjennom fritak fra engangsavgift, fritak fra årsavgift, fritak fra bompenger, fritak fra parkeringsavgift på offentlige parkeringsplasser og fritak fra merverdiavgift. Slike fordeler reguleres av det offentlige og er politisk vedtatt. Lotterinemnda ser det slik at formålet med klagers politiske arbeid er å bidra til at medlemmene får slike privatøkonomiske fordeler.

Klager har anført at foreningens politiske arbeid kommer alle til gode, ikke bare foreningens medlemmer. Lotterinemnda viser til at bestemmelsen om at virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler ikke er kompensasjonsberettiget i forskriften § 3 tredje ledd bokstav d, ikke er knyttet til om fordelene kommer medlemmer eller allmennheten til gode. Vilkåret om at det ikke gis kompensasjon når virksomheten gir privatøkonomiske fordeler gjelder uansett om dette også skulle komme andre enn medlemmene til gode.

Klager utvikler og tilbyr medlemsfordeler slik som ElbilAppen og Ladebrikken. Sistnevnte gir medlemmene redusert pris ved lading av elbil. Klager har avtaler som gir medlemmene varer og tjenester til redusert pris hos blant annet Viking redningstjeneste, Storebrand, Tibber, Bravida, Austin Lyngmyr & Co, Hurtigruta Carglass, NorgesTaxi og Nordic Choice Hotels. Klager har fremholdt at utvikling og drift av medlemsfordeler kun er en liten del av foreningens virksomhet, og har vist til at arbeidet utgjorde i overkant av tre årsverk i 2019. Klager har videre fremholdt at hoveddelen av klagers virksomhet er informasjonsarbeid.

Lotterinemnda vil her vise til medlemsfordelene som fremgår direkte av klagers regnskap for 2019. Det fremgår at 16 192 351,51 kroner gikk direkte tilbake til medlemmene i form av medlemsfordeler. Inntektene fra medlemskontingenter var totalt 37 034 370 kroner.

På bakgrunn av at klagers virksomhet er å drive politisk påvirkningsarbeid for å redusere privatøkonomiske kostnader for el-bilister, og å utvikle og tilby en rekke økonomiske medlemsfordeler - slik også regnskapet tydelig viser - er det Lotterinemndas vurdering at klagers virksomhet gir privatøkonomiske fordeler. Dette gjelder selv om klagers virksomhet også omfatter informasjonsarbeid.

Klager har fremholdt at andre frivillige organisasjoner som tilbyr medlemsfordeler og reklamerer for disse tilsvarende klager, har fått innvilget merverdiavgiftskompensasjon. Klager har vist til Astma og Allergiforbundet (NAAF), Den Norske Turistforeningen og Kongelig Norsk Automobilklub (KNA). Klager har også sammenlignet seg med Norges Automobil Forbund (NAF). Lotterinemnda oppfatter dette slik at klager mener at Lotteritilsynets vedtak er i strid med forvaltningsrettens ulovfestede forbud mot usaklig forskjellsbehandling.

Lotteritilsynet har redegjort for at organisasjoner som gir vanlige medlemsfordeler av mindre omfang, kan innvilges kompensasjon, herunder DNT som gir rabatt på turutstyr, medlemsblad og overnattingsrabatter på hytter, og NAAF som har noen rabattavtaler for sine medlemmer. Tilsynet har videre vist til at for organisasjoner med medlemsfordeler av et vesentlig omfang, trekkes fordelene fra søknadsgrunnlaget, mens organisasjoner med virksomhet som i for stor grad er rettet mot medlemmenes privatøkonomiske fordeler, får avslag. Tilsynet opplyste at NAF kun får kompensasjon til virksomhet knyttet til trafikksikkerhet hos lokallagene. Tilsynet har vist til at en stor andel driftskostnader (16 192 351 kroner) som klager har søkt kompensasjon for, er kostnader direkte knyttet til medlemskap/medlemsfordeler.

På denne bakgrunn legger Lotterinemnda til grunn at det er forskjeller mellom de nevnte organisasjonene og klager som medfører ulik behandling, men som ikke innebærer en usaklig forskjellsbehandling.

Lotterinemnda er med dette kommet til at klagers virksomhet gir privatøkonomiske fordeler, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d. Klager kan dermed ikke gis merverdiavgiftskompensasjon.

Lotterinemnda er på bakgrunn av det ovennevnte kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene for merverdiavgiftskompensasjon. Lotterinemnda finner dermed ikke grunn til å vurdere klagers frivillige innsats, herunder om det er for tett knytning mellom frivillighet og gjenytelser, jf. forskriften § 5 femte ledd.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk